

تأثیر شبکه های مجازی بر پوشش دانش آموزان دختر متوسطه اول شهرستان یزد

(تاریخ دریافت ۱۴۰۲/۰۴/۲۵ تاریخ تصویب ۱۴۰۲/۰۶/۱۲)

اسماء علیزاده

دانشجو معلم، گروه دبیری الهیات، دانشگاه فرهنگیان، پردیس فاطمه الزهرا (س)، یزد، ایران

فاطمه حاجی زاده^۱

دانشجو معلم، گروه دبیری الهیات، دانشگاه فرهنگیان، پردیس فاطمه الزهرا (س)، یزد، ایران

شهناز زرین خط

دکتری زبان و ادبیات فارسی، مدرس دانشگاه فرهنگیان، پردیس فاطمه الزهرا (س)، یزد، ایران

چکیده

یکی از مسائلی که امروزه در ایران فراز و نشیب زیادی پیدا کرده است، مسئله ی پوشش است که تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار گرفته است؛ از عوامل مهم این تأثیرگذاری می توان به اینترنت و فضای مجازی اشاره کرد که جوانان و نوجوانان با چالش های زیادی روبه رو کرده است؛ این پژوهش با هدف آشنا شدن بیشتر معلمان متوسطه اول به خصوص معلمان الهیات، با انتخاب نوع پوشش دانش آموزان دختر و تأثیرات فضای مجازی بر آنان انجام شد؛ این پژوهش با استفاده از روش میدانی و از طریق پرسشنامه تهیه شد. جامعه ی آماری آن ۲۱۶ نفر دانش آموز دختر متوسطه اول شهر یزد بودند که به صورت تصادفی انتخاب شدند. یافته ها نشان داد که فضای مجازی علاوه بر اثرات مثبت، اثرات منفی نیز بر پوشش دانش آموزان گذاشته است؛ همچنین اینکه الگوهای مجازی و رسانه های شرق (فیلم، سریال و گروه های موسیقی کره ای) از عوامل مهمی است که پوشش دانش آموزان را تحت تأثیر خود قرار داده است.

واژگان کلیدی: پوشش، دانش آموز، اینترنت، شبکه های مجازی، رسانه



بخش اول: کلیات

بند اول: تحلیل و بررسی اولیه موضوع

در دنیای امروز، شبکه های مجازی به عنوان یکی از ابزارهای ارتباطی و اطلاعاتی مهم در جامعه مورد استفاده قرار می گیرند. این شبکه ها، به دانش آموزان امکان می دهند تا با دیگران در سراسر جهان در ارتباط باشند و اطلاعات را با یکدیگر به اشتراک بگذارند. اما همان طور که شبکه های مجازی به دانش آموزان امکانات بسیاری را می دهند، ممکن است تأثیرات منفی بر پوشش آن ها نیز داشته باشند. برخی از دانش آموزان ممکن است به دلیل تأثیرات فرهنگی و اجتماعی شبکه های مجازی، لباس های نامناسب و بدن نما را الگوی زیبایی و تمدن دانسته و در پوشش خود تجدیدنظر کنند. درحالی که «حجاب در اسلام یک قانون است. بر زن مسلمان فرض است که بدون هیچ گونه قید و شرطی قانون حجاب را بپذیرد. بدون شک استقلال فکری و روحی انسان اجازه نمی دهد که بیقید و شرط تسلیم انسان دیگری شود. چرا که او هم مثل خودش یک انسان است و ممکن است در برخی موارد اشتباه کند.» (خرمی مشکانی، ۱۳۸۸) و باید دانست که حجاب در اسلام، به معنای پوشش مناسب و منطقی زنان و مردان است. برای زنان، حجاب شامل پوشش سر و بدن است که با هدف حفظ حیا و پاکدامنی آن ها توصیه می شود. این پوشش شامل رعایت طولانی بودن لباس، پوشیدن حجاب سر و پوشیدن لباس های بدن پوشنده نمی شود. برای مردان نیز حجاب به معنای پوشیدن لباس های مناسب و رعایت اصول شرعی در لباس است. اما غرق شدن در شبکه های مجازی، دیدن تصاویر و محتواهای نامناسب و غیراخلاقی و الگو ساختن افراد مشهوری که از بدن خود جهت کسب درآمد (مدلینگ ها و بازیگران) استفاده می کنند ممکن است، به دانش آموزان انگیزه بدهند که لباس های مخالف فرهنگ، دین و قانون کشور خود انتخاب کنند. در واقع شبکه های مجازی می توانند تأثیرات مثبت و منفی بر پوشش دانش آموزان داشته باشند. برای جلوگیری از تأثیرات منفی، می توان اقداماتی مانند آموزش درستی پیرامون پوشش مناسب و منطقی، ترویج ارزش های اخلاقی و فرهنگی در استفاده از شبکه های مجازی، و نظارت والدین و مسئولین بر استفاده صحیح از این شبکه ها را انجام داد.

بند دوم: بیان مسئله

حجاب و پوشش در تمامی دوره های مختلف ایران چه در نزد مردان و چه نزد زنان یک حقیقت بوده است و به هیچ وجه تن به برهنگی نمی دادند؛ حتی برخی به این عقیده هستند پوشش کامل زنان و مردان ایرانی به گونه ای ریشه به وجود آمدن حجاب در دنیا است. (شیخ شعاعی به نقل از راسل و دورانت، ۱۳۹۶: ۱۳) از نمونه های نوع پوشش در ایران باستان می توان به تن پوشی از زنان ایران اشاره کرد که در مجسمه ی عاجی مربوط به هزاره دوم پیش از میلاد می باشد. این لباس دارای دامنی کاملاً بلند با آستین کوتاه است؛ علاوه بر این شالی هم روی شانه این مجسمه قرار دارد (شیخ شعاعی به نقل از غیبی، ۱۳۹۶: ۱۵) بررسی آثار باستانی به جا مانده از دوران باستان نیز نشان می دهد که لباس زنان این دوره نیز تونیکی بلند، پرچین و گشاد بود که می توانست بلند یا بی آستین باشد که گاهی با کمربند پوشیده می شد. (شیخ شعاعی به نقل از چیت ساز، ۱۳۹۶: ۲۲) به اعتقاد برخی از مورخان فقط زنان وابسته به طبقه اشراف موظف به رعایت حجاب کامل حتی صورت بودند و بقیه الزامی در پوشاندن چهره خود نداشتند. (شیخ شعاعی به نقل از راوندی، ۱۳۹۶: ۱۰) با ورود اسلام به ایران و پذیرفتن این دین توسط آنان، حدود حجاب دچار تغییراتی شد؛ اما این در حالتی است که زنان ایرانی با پوشش و حجاب بیگانه نبودند. از نمونه های آن می توان به دوران صفویه اشاره کرد که شاردن در سفرنامه خود می نویسد: (زنان آن گاه که آهنگ بیرون شدن از خانه می کنند با چادر سفید، سراسر اندام خود را از سر تا پا می پوشانند)؛ (ولی قوجق و مهرپویا به نقل از شاردن، ۱۳۹۶: ۱۱۱) دکتر میترا مهرآبادی نیز در کتاب زن ایرانی به روایت سفرنامه نویسان فرنگی، در مورد حجاب زنان می نویسد: «در زمان شاه عباس بزرگ صفوی در سفرنامه برادران شرلی آمده زن ها در مجموع زیبا هستند؛ چادر و روبند بر سر دارند به طوری که آفتاب هیچ وقت بر صورت آنها نمی تابد». (ولی قوجق و مهرپویا به نقل از مهرآبادی، ۱۳۹۶: ۱۱۲) لازم به ذکر است که علاوه بر اسلام، در آیین زرتشت، یهود و مسیحیت نیز حجاب بر زنان امری واجب بوده است؛ کتاب های مقدس مذهبی، دستورات و احکام دینی، آداب و مراسم و سیره عملی پیروان این ادیان بهترین گواه بر اثبات این مدعا است. (مهناز علیمردی و محمد مهدی علیمردی، ۱۳۹۸: ۱۱۸)



با گذر زمان، پوشش تحت تاثیر عوامل مختلفی مانند سیاست، حکومت، فرهنگ، نظام و ... قرار گرفت؛ یکی از عوامل مهم آن، در عصر امروز تاثیر رسانه و اینترنت می باشد. امروزه شبکه های اجتماعی، همیشه و همه جا ناظر هستند و در جامعه ی ما به ویژه نوجوانان و جوانان برای پیشبرد اهداف خود از آن استفاده می کنند. گسترش فراگیر و همه جانبه آن ها باعث تغییرات اجتماعی و فرهنگی به ویژه در سبک زندگی از جمله پوشش افراد می شود؛ این در حالی است که نباید از منافعی که به ما می رسانند، غافل شد. (نعمتی فر و صفورایی، ۱۳۹۸: ۳۳۶)

باتوجه به مطالبی که گفته شد به بررسی این سوالات می پردازیم:

۱. تاچه اندازه رسانه های شرقی بر روی پوشش دانش آموزان تاثیر می گذارد؟

۲. تقلید از الگوهای مجازی تا چه حد بر روی پوشش دانش آموزان دختر، تاثیر می گذارد؟

۳. آیا استفاده از شبکه های مجازی، بر روی پوشش دانش آموزان دختر متوسطه اول، فقط اثر منفی گذاشته است؟

بند سوم: بررسی اهمیت موضوع

پوشش و حجاب، مفهومی است که در بسیاری از فرهنگ ها و دین ها مورد توجه و احترام قرار می گیرد. این مفهوم به عنوان یک نشانه از عفت و پاکیزگی، در جامعه های مختلف به عنوان یک عنصر اساسی از فرهنگ و هویت فردی و جمعی مورد تأکید قرار می گیرد. از طرفی، حجاب همچنین به زنان اجازه می دهد تا با آزادی و راحتی در جامعه شرکت کنند و به تمام قابلیت ها و توانایی های خود بپردازند، بدون اینکه به عنوان اشیاء جنسی مورد توجه قرار گیرند. حجاب، زنان را از برخورداری از تحریکات جنسی ناخواسته و سوءاستفاده محافظت می کند و به آن ها اجازه می دهد تا با خودباوری و اعتماد به نفس به هدف های خود برسند. در نهایت، حجاب به عنوان یک اصل اخلاقی و فرهنگی، ما را به تفکر و تأمل در معنای واقعی زندگی و ارزش های انسانی می کشاند. این مفهوم به ما یادآوری می کند که باید با احترام و توجه به دیگران زندگی کنیم و همچنین به عفت و پاکیزگی در رفتار و عملکرد خود تلاش کنیم. در حال حاضر یکی از مسائل



مهم کشور که توجه عده زیادی را به خود جلب کرده و به عبارتی حساسیت ها نسبت به آن زیاد شده مسئله حجاب است. در این بین نمی توان از تاثیر شبکه های اجتماعی و اینترنت در انتخاب پوشش و حجاب افراد غافل شد. امروزه کشف حجاب و نداشتن پوشش مناسب در بین دانش آموزان دختر به وفور دیده می شود و با توجه به اینکه حجاب و پوشش افراد در سایر ابعاد زندگی آنها تاثیر گذار است در این پژوهش به بررسی تاثیر اینترنت بر پوشش دانش آموزان دختر متوسطه اول شهرستان یزد پرداختیم و سعی کردیم علل و عوامل این مسئله را کشف کنیم.

بند چهارم: پیشینه پژوهش

میرفردی و همکاران (۱۳۹۶) در مقاله ای با موضوع «میزان دین داری و ارتباط آن با استفاده از شبکه های اجتماعی اینترنتی دانشجویان دانشگاه یاسوج» به این نتیجه رسیده اند که شبکه های اجتماعی و اینترنت به خودی خود در کاهش میزان دین داری اثر گذار نیست؛ اما به عنوان ابزار ارتباطی، نوع کاربرد و محتوا و استفاده از آنها در کاهش دین داری کاربران اثر گذار خواهد بود.

احمد پور (۱۴۰۱) در مقاله خود تحت عنوان «پیش بینی پایداری به حجاب اسلامی بر اساس اعتقادات مذهبی و استفاده از فضای مجازی (مطالعه موردی: دانش آموزان مقطع دبیرستان شهر ماکو» به بررسی رابطه بین استفاده از فضای مجازی و پایداری به اعتقادات مذهبی پرداخت. او می نویسد رابطه مستقیمی بین میزان دین داری و پایداری به ارزشهای اصیل اسلامی مانند حجاب وجود دارد و از طرف دیگر استفاده از فضای مجازی اگر بدون استفاده از رسانه ای باشد، می تواند آثار منفی از جمله کم رنگ شدن حجاب در دانش آموزان را داشته باشد.

کریمی ثانی و کاظم پور دیزجی (۱۴۰۰) در مقاله خود تحت عنوان «رابطه میان استفاده از رسانه، سلامت اجتماعی و نگرش به حجاب در بین دانش آموزان تبریز» به بررسی رابطه بین میزان استفاده از رسانه ها با نگرش به حجاب و عفاف پرداخته اند. در مقاله خود می نویسند حجاب و عفاف پیش از آنکه یک مسئله فقهی و شرعی باشد یک فرهنگ است که گسترش آن نیازمند برنامه ریزی طولانی مدت است. این مهم اگرچه بر عهده تک تک نهادهای فرهنگی و اجتماعی است



ولی در این میان جایگاه رسانه ها در جهت ترویج فرهنگ حجاب و عفاف و راه یافتن راهکارهایی در این جهت امر ضروری است.

سلمان پور (۱۴۰۰) به نقل از یعقوبیان و همکاران، در مقاله خود تحت عنوان «مطالعه تاثیر سبک زندگی و سواد رسانه ای بر گرایش دانش آموزان به ارزش های دینی و فرهنگ عفاف و حجاب» می نویسد، یکی از راه های کاهش اثرات مخرب رسانه ها آموزش سواد رسانه ای و تقویت آن است. فرزندان نیازمند سواد رسانه ای هستند تا قادر باشند سبک زندگی القا شده در هر پیام را شناسایی کنند.

خاتمی سبزواری (۱۳۹۵) در مقاله ای با عنوان «بررسی تاثیر میزان استفاده از رسانه های جمعی بر فرهنگ پوشش دانشجویان (مطالعه موردی دانشجویان زن دانشگاه حکیم سبزواری)» به بررسی تاثیر شبکه های اجتماعی بر ابعاد حجاب دانشجویان پرداخت. نتایج تحقیق این بود که بین میزان استفاده از شبکه های اجتماعی و حجاب رابطه تنگاتنگ و معناداری وجود دارد؛ یعنی هر چقدر استفاده از آن شبکه ها بیشتر بوده، تاثیر بیشتری در کم رنگ شدن پوشش داشته است.

بند پنجم: روش کار پژوهش

در پژوهشی که با هدف بررسی تاثیر اینترنت بر پوشش دانش آموزان دختر متوسطه اول شهرستان یزد انجام شده است، با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی، ۲۱۶ دانش آموز دختر متوسطه اول شهر یزد به عنوان نمونه ی پژوهش انتخاب شده اند. پرسشنامه ای نیز به منظور جمع آوری داده ها از این نمونه استفاده شده است. با توجه به این که این پژوهش به صورت کاربردی انجام شده است، نتایج آن می تواند به صورت عملی برای بهبود آموزش و یادگیری دانش آموزان دختر در شهرستان یزد به کار گرفته شود. به عنوان مثال، نتایج پژوهش ممکن است به مدارس و مسئولان آموزش و پرورش کمک کند تا برنامه های آموزشی خود را با توجه به نیازهای دانش آموزان دختر و شرایط دسترسی به اینترنت و تکنولوژی های آموزشی بهبود بخشند.

**بخش دوم: بررسی یافته ها و نتایج پژوهش****بند اول: ویژگی های جمعیت شناختی کاربران فضای مجازی**

برای پاسخ به پرسش های تحقیق، پرسشنامه ای را در اختیار ۳۰۰ دانش آموز که به صورت تصادفی انتخاب شدند قرار دادیم؛ این دانش آموزان در مدارس مختلف مشغول به تحصیل هستند؛ از میان این دانش آموزان ۱۳۶ نفر در دبیرستان ادب (ناحیه دو)، ۳۷ نفر در دبیرستان برازنده مقدم (ناحیه یک)، ۲۴ نفر در مجتمع حضرت مهدی (عج) (ناحیه دو)، ۱۶ نفر در دبیرستان عفت (ناحیه یک) و ۳ نفر در سایر مدارس مشغول به تحصیل هستند. با توجه به بررسی انجام شده تحصیلات اکثر پدرهای خانواده زیردیپلم و دیپلم است و شغل اکثریت کارگری شرکت های یزد است.

جدول مهم ترین ویژگی های جمعیت شناختی

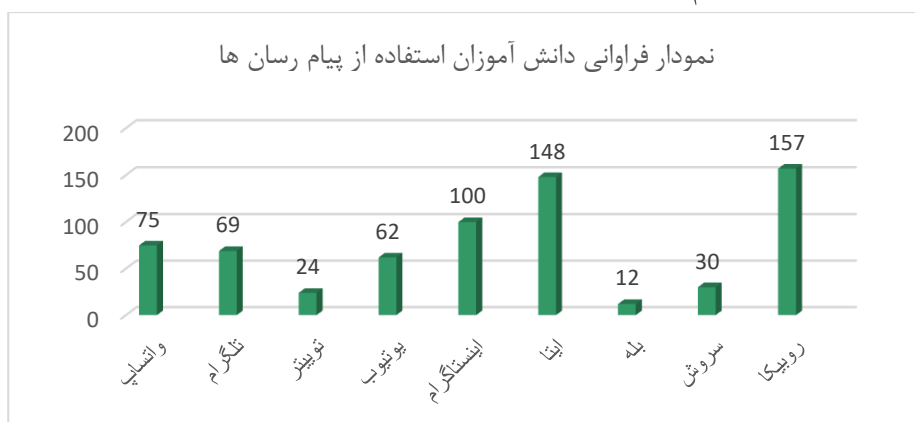
درصد	فراوانی		درصد	فراوانی		
۲۳.۶۱	۵۱	کارگر	۲۶.۸	۵۸	هفتم	پایه
۱.۸۵	۴	دکتر	۳۱	۶۷	هشتم	
۲.۷۷	۶	مهندس	۴۲.۵	۹۱	نهم	
۷.۸۷	۱۷	بازنشسته				
۹.۷۲	۲۱	کارمند	۴۴.۴	۹۶	زیردیپلم	تحصیلات پدر
۲.۳۱	۵	پلیس	۴۰.۷	۸۸	دیپلم	
۲۱.۲۹	۴۶	آزاد	۹.۷	۲۱	لیسانس	
۲.۷۷	۶	بیکار	۲.۷	۶	فوق لیسانس	
۲۷.۷۷	۶۰	سایر	۲.۳	۵	دکتری	
۶.۰۱	۱۳	کارمند				
۰.۴۶	۱	مهندس	۶۷.۵	۱۴۶	زیر دیپلم	تحصیلات مادر
۱.۳۸	۳	دکتر	۲۶.۳	۵۷	لیسانس	



۰.۴۶	۱	بازنشسته	۱.۳	۳	فوق لیسانس
۷۸.۷	۱۷۰	خانه دار	۴.۶	۱۰	دکتری
۱۲.۹۶	۲۸	سایر			

بند دوم: میزان استفاده از پیام رسان های داخلی و خارجی توسط دانش آموزان

با توجه به پرسشنامه ای که در بین دانش آموزان پخش کردیم و جواب های حاصله از آن، ۹۰.۱ درصد در فضای مجازی وقت خود را به انجام بازی های آنلاین می گذرانند؛ ۳۰.۷ از شبکه های مجازی و پیام رسان ها استفاده می کنند؛ ۲۸.۲ درصد، به مشاهده ی فیلم و سریال و ویدئوهای آنلاین می پردازند؛ ۹۰.۱ درصد مطالعه اخبار و مطالب آنلاین را دنبال می کنند و ۲۲.۷ درصد نیز سایر را انتخاب کرده اند. این درحالی است که دانش آموزان می توانستند حداکثر ۵ گزینه را انتخاب کنند؛ در مجموع فراوانی پاسخ ها ۳۵۱ و ۶۲.۵ درصد است. از میان این داده ها، استفاده از شبکه های مجازی و پیام رسان های داخلی، بیش ترین درصد را از آن خود کرده است.

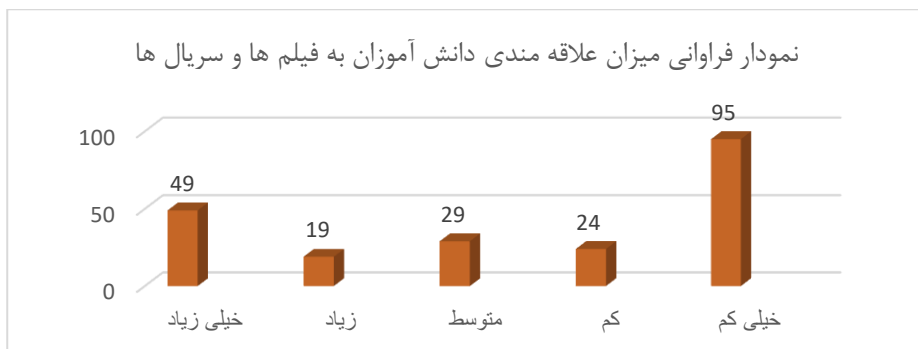


از ۲۱۶ دانش آموز که فراوانی استفاده از پیام رسان های شان به ۶۷۷ عدد رسیده، میزان دنبال کردن کانال های مربوط به محصولات حجاب بدین شرح است.

۹.۷ درصد آنان خیلی زیاد، ۴.۱ درصد از دانش آموزان گزینه ی زیاد، ۱۴.۳ درصد گزینه ی متوسط، ۱۲.۵ درصد گزینه ی کم و ۵۹.۲ درصد گزینه ی خیلی کم را انتخاب کرده اند؛ یعنی می توان نتیجه گرفت بیش از ۵۰ درصد از دانش آموزان با این که در پیام رسان های مجازی هستند، این چنین موضوعاتی را دنبال نمی کنند و یا برایشان خیلی کم اهمیت است.

بند سوم: میزان علاقه مندی دانش آموزان به فیلم ها و مجموعه های دنباله دار خارجی

دومین فعالیت در فضای مجازی که بیش ترین درصد را از آن خود کرده است، مشاهده فیلم، سریال و ویدئوهای آنلاین است. در سال های اخیر فیلم، سریال و گروه های موسیقی کره ای، افراد زیادی را در جامعه مجذوب خود کرده است؛ به همین علت میزان علاقه مندی دانش آموزان دختر متوسطه ی اول را به این موضوعات بررسی کرده ایم؛



باتوجه به پاسخ های دانش آموزان به این که اسم فیلم یا سریال های مورد علاقه کره ای خود را بنویسید؛ ۵۸ دانش آموز به این اشاره کردند که اصلاً چنین فیلم هایی را ندیده اند؛ اظهار کرده اند که اصلاً دوست ندارند و با افتخار چنین فیلم و سریال هایی را نمی بینند. ۱۵۸ نفر نیز ۱۰۵ فیلم و سریال را بیان کرده اند که بعضی از سریال ها به صورت مشترک تکرار شده است؛ پربازدیدترین آن، سریال زیبای حقیقی و افسانه ی روباه نه دم است. در سریال زیبای حقیقی، محور اصلی داستان یک دختر دبیرستانی می باشد که به دلیل زیبا نبودن مورد آزار و اذیت و تبعیض قرار می گیرد او تصمیم می گیرد تا با هنر آرایش، خودش را به یک «الهی» زیبا تبدیل کند. او با استفاده



از فیلم های آموزشی آرایش کردن را یاد می گیرد و دوست ندارد کسی چهره ی بدون آرایش او را ببیند. در بخش های زیادی از فیلم او فرم مدرسه را پوشیده است؛ این فرم برای دخترها شامل دامن کوتاه پیلی دار، جوراب های بلندی که تا زانو هستند، بلوز سفید که در قسمت جلو با کروات تزئین می شود و کت کوتاه زرشکی است. دنبال کردن علاقه مندی دانش آموزان به این فیلم ها و سریال ها قطعاً تاثیر خود را بر پوشش آنان می گذارد.

بند چهارم: میزان شناخت افراد مشهور (سلبریتی ها)

هنگامی که از پوشش سلبریتی ها و میزان علاقه مندی و الگوبرداری دانش آموزان به آن پرسیدیم؛ فارغ از نتیجه ی آن، عده ای از دانش آموزان معنای سلبریتی را نمی دانستند و برای شان این واژه مبهم بود؛ تعداد این افراد از ۲۱۶ نفر، ۴۵ دانش آموز بود.

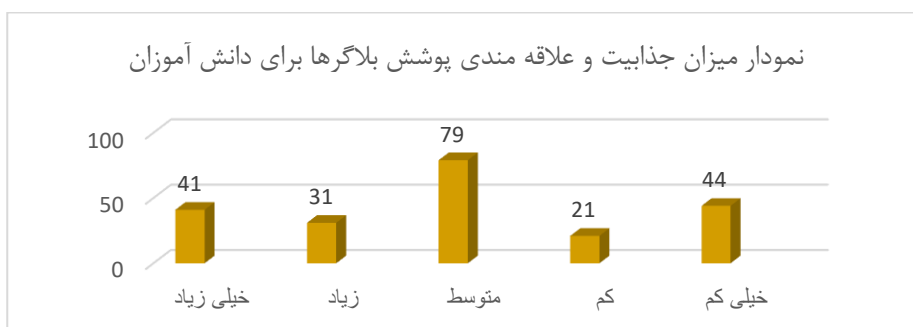
به طور کلی ۱۳۵ سلبریتی ایرانی، کره ای، ترکی و آمریکایی از سوی دانش آموزان معرفی شدند که حتی بعضی از آن ها بین ۲۲.۶۸ درصد دانش آموزان مشترک بودند.

از بین این سلبریتی ها پرتکرار ترین اسم بیلی آیلش است. بیلی آیلش خواننده و ترانه سرای آمریکایی تباری است که امروزه محبوبیت زیادی در سرتاسر جهان دارد. او اکثراً با لباس هایی چند سایز بزرگتر از خودش دیده می شود. لباس های گشاد بیلی معمولاً رنگ هایی روشن (اکثراً سبز روشن) دارند و گاهی اوقات هم با کلاه و عینک های بزرگ دیده می شود. در پوشش بیلی آیلش دیگر لباس پسرانه و دخترانه معنی ندارد و بعضی از لباس های انتخابی او در طول روز می تواند برای هر دو طرف مناسب باشد. بیلی علاقه ای به کفش های دخترانه ندارد و معمولاً رنگ کفش هایش را با بخش دیگری از پوشش هماهنگ می کند. با توجه به تحقیق صورت گرفته، از بین ۳۹ خواننده و گروه موسیقی ایرانی و خارجی که توسط دانش آموزان معرفی شده، گروه بی تی اس، پر مخاطب ترین آن ها است؛ ناگفته نماند که ۲۰.۸ درصد دانش آموزان خواننده یا گروه موسیقی خاصی را معرفی نکرده و بی میلی خود را نسبت به آن ها نشان دادند. گروه بی تی اس یک گروه خواننده ی کره ای متشکل از ۷ پسر است که امروزه طرفداران زیادی در سراسر جهان دارد. پسرهای این گروه مانند زنان آرایش کرده، موهای خود را رنگ می کنند و از جواهرات

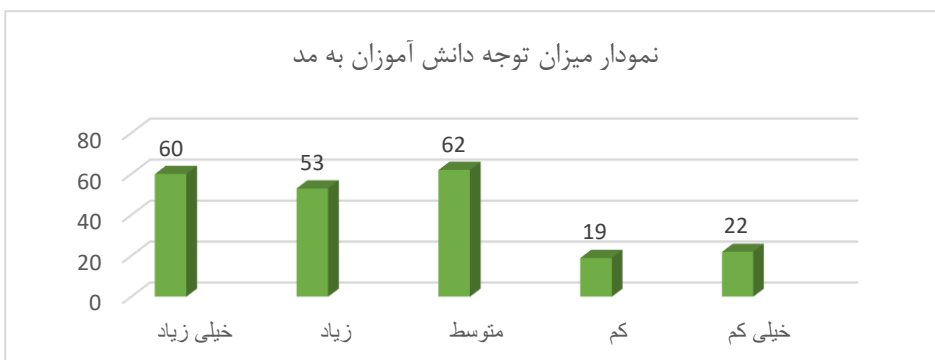
زنانه استفاده می کنند. در اکثر اوقات لباس های هماهنگ می پوشند و به نوعی به ترویج مد گرایی می پردازند.

بند پنجم: نقش بلاگرها در انتخاب نوع پوشش

علاوه بر تقلید از سلبریتی ها، بلاگرها نیز نقش موثری در انتخاب پوشش دانش آموزان دارند؛ میزان جذابیت و علاقه مندی پوشش بلاگرها برای دانش آموزان این گونه است:



همان طور که ملاحظه می شود پوشش بلاگرها برای بیش از ۵۰ درصد دانش آموزان جذاب و تاثیر گذار است. یکی دیگر از عواملی که در پوشش دانش آموزان بسیار تاثیر گذاشت دنبال کردن مد است؛ پاسخ های دانش آموزان به این سوال که در انتخاب لباس هایت به مدهای روز چقدر توجه می کنی؟ چنین نتایجی را در بر گرفته است:

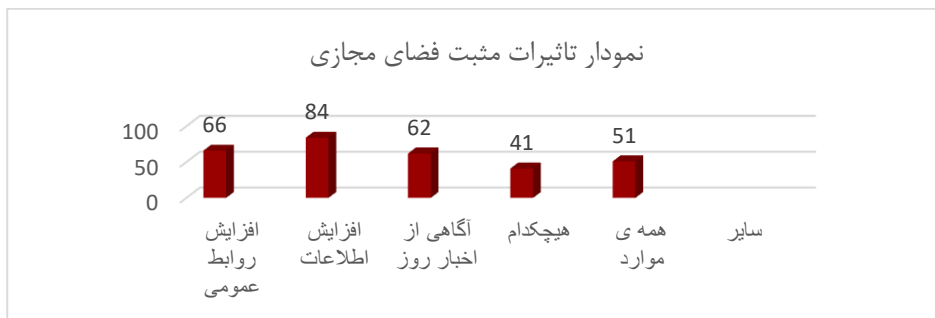




با توجه به جدول بیش از ۵۰ درصد دانش آموزان گزینه ی زیاد و خیلی زیاد را انتخاب کرده اند که نشان دهنده ی گستره ی تاثیرگذاری مد در میان دانش آموزان است.

بند ششم: میزان تأثیرات مثبت فضای مجازی بر دانش آموزان

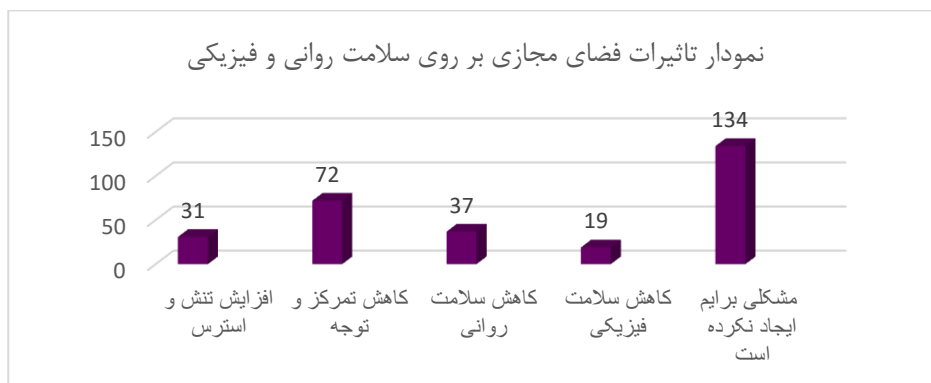
فارغ از مسئله تاثیر فضای مجازی بر پوشش دانش آموزان برای این که بتوانیم فکر و عقیده ی آنان را درباره ی استفاده از فضای مجازی و تاثیرات مثبت و منفی حاصله از آن را جویا شویم به طرح سوالاتی مجزا پرداختیم که در ادامه پاسخ های دانش آموزان را بررسی می کنیم؛ دانش آموزان در برابر این سوال که استفاده از فضای مجازی چه تاثیرات مثبتی برای شما ایجاد کرده است، این گونه پاسخ داده اند: ۳۹.۲ درصد به افزایش اطلاعات، ۳۰.۵ درصد به افزایش روابط عمومی، ۲۹.۲ درصد به آگاهی از اخبار روز، ۲۳۷ درصد به همه ی موارد، ۱۸.۷ درصد به هیچ کدام و ۲.۷ درصد به گزینه ی سایر رای داده اند این در حالی است که دانش آموزان حداکثر سه گزینه را می توانستند انتخاب کنند.



بند هفتم: میزان تأثیرات فیزیکی و روانی فضای مجازی بر دانش آموزان

فضای مجازی می تواند تاثیراتی فیزیکی و روانی بر دانش آموزان داشته باشد. در واقع استفاده بیش از حد از فضای مجازی می تواند باعث افزایش سطح اضطراب، پریشانی روانی و افسردگی در دانش آموزان شود همچنین، ممکن است دانش آموزان به دلیل استفاده بیش از حد از فضای مجازی، در فعالیت های تحصیلی، ارتباطی و اجتماعی عقب بمانند و از نظر فیزیکی نیز استفاده

طولانی مدت از رایانه و دستگاه های الکترونیکی می تواند باعث کاهش کیفیت خواب، افزایش خستگی چشم و درد سر شود



در ادامه ی این سوال، مطرح کردیم که در نظر دارید چه اقداماتی برای کاهش تاثیرات منفی فضای مجازی انجام دهید؟

۵۹.۸ درصد آنان اینگونه به سوال پاسخ دادند که اصلا تاثیر منفی احساس نمی کنم که بخواهم آن را حل کنم، ۲۲ درصد تمرین روش های مدیریتی استرس و ۱۹ درصد نیز گزینه ی عضویت در گروه های مشاوره ای را انتخاب نموده اند.

بند هشتم: میزان تأثیر پذیری

۴۲.۹ درصد خانواده، ۳۲.۴ درصد دوستان و ۲۴.۶ درصد شبکه های مجازی را انتخاب کرده اند؛ این در صورتی است که در سوالات قبلی پرسش نامه، هنگامی که از آنان پرسیدیم خانواده ی شما با پوشش تان موافق هستند یا مخالف؟ ۶۲.۱۳ درصد گزینه ی موافق و ۲۱.۳۰ درصد گزینه ی مخالف و ۱۱.۰۷ گزینه ی متوسط را انتخاب نمودند.

پیشنهاد: استفاده از فضای مجازی نیازمند وجود قوانینی به خصوص برای نوجوانان است؛ ضمن اینکه ۷۸.۹ درصد از دانش آموزان با این موضوع موافق هستند.



نتیجه گیری

براساس یافته‌های پژوهش، میزان تاثیر پذیری دانش آموزان در پوشش از والدینشان بیشتر از سایر موارد بوده که اهمیت بنیان خانواده و نظرات آنان را نشان می‌دهد؛ پس از آن نسبت الگوپذیری دانش آموزان در پوشش، از بلاگرها بیشتر از سلبریتی‌ها بوده است؛ ضمن اینکه میزان دنبال کردن مد نسبت به تقلید از بلاگرها و سلبریتی‌ها بیشتر می‌باشد و دانش آموزان نسبت به آن آگاهی و علاقه بیشتری دارند؛ از تأثیرات مثبت فضای مجازی هم نباید غافل شد؛ افزایش اطلاعات، افزایش روابط عمومی و آگاهی از اخبار روز از مواردی است که دانش آموزان به آن اشاره کرده‌اند؛ همچنین بیشتر از ۵۰ درصد دانش آموزان بر این عقیده هستند که استفاده از فضای مجازی بر سلامت فیزیکی و روانی آنان هیچ تأثیر منفی نگذاشته و همچنان خواهان ادامه استفاده از آن به همان شیوه‌ی قبل‌شان هستند.



منابع و مآخذ

۱. احمد پور، علی. (۱۴۰۱). «پیش بینی پذیری پایبندی به حجاب اسلامی بر اساس اعتقادات مذهبی و استفاده از فضای مجازی (مطالعه موردی: دانش آموزان مقطع دبیرستان شهر ماکو». دو فصلنامه علمی - پژوهشی اسلام و علوم اجتماعی، ۱۴(۲۷)، ۱۸۳-۱۹۷
۲. خرمی مشگانی، ابراهیم (۱۳۸۸) چرا حجاب؟ مرکز تحقیقات قائمه اصفهان
۳. پور، مریم. (۱۴۰۰). «مطالعه تاثیر سبک زندگی و سواد رسانه ای بر گرایش دانش آموزان به ارزش های دینی و فرهنگ عفاف و حجاب». فصلنامه پژوهش های کاربردی در مدیریت و علوم انسانی، ۲(۴)، ۲۹-۳۵
۴. سبزواری، سید جواد. (۱۳۹۵). «بررسی تاثیر میزان استفاده از رسانه های جمعی بر فرهنگ پوشش دانشجویان (مطالعه موردی دانشجویان زن دانشگاه حکیم سبزواری)». فرهنگ در دانشگاه اسلامی، ۲۱(۴)، ۵۸۵-۶۰۰
۵. شعاعی، فهیمه. (۱۳۹۶). «جایگاه حجاب در ایران باستان و تقویت هویت فرهنگی ایران معاصر». فصلنامه فرهنگ مردم ایران، (۴۸ و ۴۹)، ۱۱-۳۴
۶. علیمردی، مهناز؛ علیمردی، محمدمهدی. (۱۳۹۸). «حجاب و پوشش در ادیان زرتشت، یهود و مسیحیت. معرفت ادیان»، ۱(۳)، ۱۱۷-۱۳۸
۷. ثانی، پرویز؛ کاظم پور دیزجی، الهه. (۱۴۰۰). «رابطه میان استفاده از رسانه، سلامت اجتماعی و نگرش به حجاب در بین دانش آموزان تبریز». فصلنامه علمی - پژوهشی علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر، ۱۵(۳)، ۱-۱۳
۸. اصغر؛ مختاری، مریم؛ ولی نژاد، عبدالله. (۱۳۹۶). «میزان دین داری و ارتباط آن با استفاده از شبکه های اجتماعی اینترنتی دانشجویان دانشگاه یاسوج». جامعه شناسی کاربردی، ۲۸(۶۶)، ۱-۱۶



۹. نعمتی فر، نصرت الله؛ صفورایی پاریزی، محمد مهدی. (۱۳۹۸). «بررسی تاثیر استفاده از شبکه های اجتماعی بر حجاب و پوشش کاربران با تاکید بر ابعاد دین داری». دو فصلنامه ی علمی - پژوهشی دین و ارتباطات، ۲۶(۱)، ۳۳۵-۳۶۲

۱۰. ولی قوجق، منصور؛ مهرپویا، حسین. (۱۳۹۵). «مطالعه ی تطبیقی پوشش زنان در سفرنامه ها و نگاره های دوره ی صفویه». دو فصلنامه ی علمی-ترویجی پژوهش هنر، ۷(۱۳)، ۱۰۸-۱۲۳